

Počela utrka za izbor novog glavnog tajnika NATO-a

Kategorija: SVIJETAžurirano: Utorak, 14 Veljača 2023 09:03
Objavljeno: Utorak, 14 Veljača 2023 09:03

NATO je u nedjelju potvrdio da njegov dugogodišnji glavni tajnik u listopadu odlazi s dužnosti, potaknuvši novi val nagađanja o tome tko će ga naslijediti.

Diplomati u Bruxellesu kažu da nema konsezensa o tome tko bi trebao zamijeniti bivšeg norveškog premijera Jensa Stoltenberga (63).

Neki saveznici razmatrali su mogućnost da mu se produlji mandat koji traje već devet godina kako bi mogao voditi NATO u krizi izazvanoj ruskim ratom protiv Ukrajine.

No Stoltenbergova je glasnogovornica u nedjelju, nedugo nakon što se vratio sa sastanka u Washingtonu, potvrdila da će potkraj godine odstupiti s dužnosti.

„Mandat glavnog tajnika Jensa Stoltenberga produljen je tri puta i bio je na dužnosti gotovo devet godina”, rekla je glasnogovornica Oana Lungescu.

„Mandat mu istječe u listopadu ove godine i nema namjeru tražiti još jedan.”

Stoltenbergova odluka da ode s dužnosti izazvat će utrku među visokim europskim dužnosnicima za njegova nasljednika, a u medije su već procurile moguće candidature.

Glavni tajnik NATO-a uvijek je bio Europljanin, čak ako i u praksi Washington ima odlučujući glas o njegovu - ili možda ovaj put njezinu - imenovanju.

I premda se taj posao svodi na koordinaciju i traženje konsenzusa među 30 država članica Saveza, izbor će se smatrati simbolom NATO-ova usmjerenja u godinama koje dolaze.

Vrijeme za ženu?

Zadnji put kada je Stoltenbergova budućnost bila u pitanju – u veljači 2022., kad je imenovan za budućeg guvernera norveške središnje banke, da bi se kasnije povukao iz tog procesa, nagađalo se da će ga zamijeniti žena.

Sedam desetljeća Savez vode muškarci iz zapadne Europe i mnogi promatrači misle da je vrijeme da kormilo preuzme žena i to s europskog istoka.

Zadnja četiri šefa NATO-a bili su birani naizgled u smjeru obrnutom od smjera kazaljke na satu duž obale Sjevernog mora - Britanac je zamijenio Nizozemac, njega Danac, a njega Norvežanin.

U međuvremenu, strateški fokus Saveza preusmjerio se na njegovo istočno krilo, gdje su nove države članice na Baltiku i Crnom moru suočene s agresivnom Rusijom.

Poljska i baltičke republike dokazale su da su njihova dugogodišnja upozoravanja na Moskvu bila opravdana i predvode traženja da se Ukrajinu naoruža i da joj se pomogne.

To je dovelo do poziva da NATO postavi za glavnu tajnicu litavsku premijerku Ingridu Simonyte

Počela utrka za izbor novog glavnog tajnika NATO-a

Kategorija: SVIJETAžurirano: Utorak, 14 Veljača 2023 09:03
Objavljeno: Utorak, 14 Veljača 2023 09:03

ili njezinu estonsku kolegicu Kaju Kallas.

Obje su odavno zauzele odlučan diplomatski stav prema Rusiji, što im može biti preporuka među jastrebima u redovima saveznika, ali im u nekim prijestolnica možda ne bi išlo u prilog.

Neki tvrde da bi imenovanje žene s Baltika moglo biti previše provokativno prema Rusiji, gurajući saveznike, koji već naoružavaju i financiranju ukrajinske snage, bliže izravnom sukobu s Moskvom.

Ako ne jastreb s Baltika, tko onda?

Još nije objavljena nijedna službena kandidatura, ali diplomati u Bruxellesu sugerirali su da bi Nizozemska mogla istaknuti svoju ministricu obrane Kajsu Ollongren.

Britanija je već dala trojicu glavnih tajnika NATO-a i tradicionalno se voli smatrati mostom između Europe i SAD-a.

Britanski ministar obrane Ben Wallace često se spominje kao mogući kandidat, ali to možda ne bi dobro sjelo 21 članici NATO-a koje su ujedno članice Europske unije.

Nema konsenzusa

Britanija, posebno za vrijeme bivšeg premijera Borisa Johnsona, stekla je prijatelje u Ukrajini pružajući rano i glasno potporu njezinoj obrani, ali brexit je naštetio odnosima Londona s mnogim državama članicama EU-a.

Time ostaje južno krilo NATO-a na kojem se ističu osobe kao što su bivši talijanski premijer Mario Draghi (75) i rumunjski predsjednik Klaus Iohannis.

A što ako NATO prvi put izabere nekoga izvan Europe i podrži zamjenicu kanadskog premijera Chrystiju Freeland?

„Nema konsenzusa”, rekao je jedan visoki dužnosnik NATO-a, s obzirom na to da se govori da administracija Joea Bidena tek treba razmisliti o tom pitanju.

Stoltenberg je preuzeo dužnost 1. listopada 2014. i vodio je Savez kroz nekoliko međunarodnih kriza,

Posljednji vojnici NATO-a i američke snage napustili su Afganistan u kolovozu 2021., netom prije nego što je Kabul ponovo pao u ruke talibana.

Stoltenberg je također predvodio odgovor NATO-a na ruski rat u Ukrajini, najokrutniji ratni sukob na europskom tlu od 1940-ih.

Bio je cijenjen kao glavni tajnik i osobito kao most između europskih saveznika i Washingtona za vrijeme bivšeg američkog predsjednika Donalda Trumpa, koji je često kritizirao NATO. (Hina)

Počela utrka za izbor novog glavnog tajnika NATO-a

Kategorija: SVIJETAžurirano: Utorak, 14 Veljača 2023 09:03

Objavljeno: Utorak, 14 Veljača 2023 09:03

